

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Helyben.		Vidékre küldve:	
Egy évre . . .	10 kor. — fill.	Egy évre . . .	16 kor. — fill.
Fél évre . . .	5 . . .	Fél évre . . .	8 . . .
Negyed évre . . .	2 . . . 50 .	Negyed évre . . .	4 . . .
Egy óra . . .	— . . .	Egy óra . . .	1 . . . 70 .
Egyesszám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
 Hat hasabos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sz. 4 fillér.

A hortobágyi gyöpen.

Deres már a hortobágyi gyöp. A családka délibáb képei letűntek róla, de a nyájak falkája még fehérlik a naposabb időben.

Esténként már hűnek a vadmadarak, jajgató hangjok mintha az ősi pusztát siratná, mely az ősi magyar jószágtenyésztésnek utolsó menedék földje, de vajon, amikor annyiféle érdek ácsingózik utána, meddig lehet az?

Holnap, szerdán, nevezetes napja lesz e hortobágyi gyöpnak. Hangos hajrá kiáltásoktól riadoz a csöndes pusztá, Vágtató paripák tompa dobogása hallatszik és miként a gondolat, oly sebesen repül a megfeszült inu agár a rémült, de ravasz nyul után.

Az országos agarász egyesület gavallérai holnap, szerdán tartják meg nagy agarász versenyüket a hortobágyi gyöpen, hol mértföldnyire szabadon futhat a paripa. És ezen alkalmából több vármegyéből gyűlnek Debreczenbe és ki a legszebb versenygyöpre törzsökös magyar nemes családoknak a sarjai, kiket őszinte barátsággal üdvözlünk és fogadunk, mert e fonák, kiforgatott, idegen divatu, idegen lelkü korban ragaszkodnak az ősi hagyományhoz, ápolják a legszebb, legrégebb magyar vadászjátékot, mely

az izmokat erősíti, mely tengernyi sok kedves emlékezést gerjeszt lelkemben, mert a mig agarászott és agarászhatott a magyar, gerince nem volt oly kétrét hajlott, lelke nem vadult el, vagyona nem forgácsolódott szét a kártya asztalok mellett, arcza virága nem fonyadt le a büzhödt kávéházi czéczókban, hanem a tárasztó, étvágy gerjesztő futamok után, melyeket jóízű tréfák fűszereztek, az otthon, a családi tűzhely tiszta melege és szent derüje mellett, igaz baráti, igaz rokoni körben kerestek magoknak szórakozást, mely nem rontott, de nemesített és ébren tartotta az ősi erényeket, miként igaz szeretet és jószág sugározott a fehér asztal körül sürgösködő urnőknek hófehér tiszta arczáról is.

Az elnyomatás éveiben pedig, a puszták mélyében, egy-egy agarász verseny ürügye alatt tartott összejövetelen öntötték ki a kémektől környékezett vezető elemek hazafias lelkök keserű bánatát, a pusztai vadásztanyákon tanácskoztak a haza sorsa, a haza mentése felől is.

Azért tehát én szíves örömmel üdvözlöm a nagyhortobágyi gyöpen a magyar agarászokat, mint az őshagyományok melegsivü ápolóit és letűnt

időknek az utolsó lovagjait . . . Mert hasznosabb, nemesebb dolgot művelnek ök, mintha az ősi vagyont, az utolsó vagyont kártyaasztalok mellett, fogadói dorbézolások közben fecsérelnék el. Ne is feledjék el soha, akié a föld: azé az ország. Isten hozta Debreczenbe, a debreczeni ősi gyöpre őket.

Ifjabb Móricz Pál.

Közéletünk.

A ki szereti az illuziókat s boldog a sztoikus bölcsöletnek azzal a tételével, hogy minden úgy van jól, amint van: az csak kellemetlenséget s szomorúságot szerez magának, ha végig utazza ezt a mi szép hazánkat, „bokrétáját az Isten kalapjának.“ Biz eloszlik lelkéből a jövőbe vetett reménye, ha belenéz az emberek lelkébe.

Etekintünk most minden politikai vonatkozástól, mert hiszen ez a mostani széttagoltság és fogalomzavar már maga is aggasztóan feros állapotra mutat. Ezuttal csak tisztán a társadalmat illetőleg, az egyént nézzük. S elmondható, ami jó és értékes látszik az emberek tűzhelyén, különösen nálunk a vidéken: az többnyire csak hivalkodás, fényes takarója a komor valóságnak, „kivülről kifehéritett koporsó.“ Gazdák, kereskedők, iparosok, munkások, nemzetünk e csontozata, őszinte pillanatokban nehéz sőhajtással vallják be: gonosz az idők járása, nehezbül az élet napról-napra s tessenek elhinni koldusokat nevelünk gyermekeinkből.

Agarászat és lóverseny

— a Barmód-pusztán. —

Parancsszóra irta: **egy . . .**

fejse nyelét fogó versenyző!

Már Bihar-Illye határában, a napfényes rónán rám parancsolt egy főszolgabíró, hogy meg kell írni az agarászatot.

Nagy-Szalontán pedig barátsággal kért egy másik főszolgabíró ugyan erre.

Hazaérve nyomban jött a nagy pecsétes levél az adatokkal s a leghatalmasabb érvel, hogy t. i. „muszály“ megírni azt.

Nincs mit tennem: irnom kell, e három hatalmasság előtt nem térhetvén ki. Egy főszolgabíró is hatalom széles Magyarhonban, de két főszolgabíró és egy „muszály“ valóságos nagyhatalom. Engedelmeskedem! Mert a parancsoló főszolgabíró szívesem volt jó barátom! A kérő pedig abban a járásban valóságos kiskirály; a ki menten büntetés alá vonhatja az embert ha szót nem fogad. Én szót fogadok már e kedves csere miatt is . . ., no meg a szüvevényen muszály miatt is.

A muszály meg a két főszolgabíró legyen az oka, ha az olvasó elégedetlen lesz.

Hát azért sem így: a két hatalmasság nem lesz elégedetlen, mert elbeszélek egy történetet — hol Biharország egyik híres nevezetes, daliás férfja s egy világ szép leány házassági frigyénél egy gyors lábú, — agárhajtott nyul volt a kérő násznagy is, mert mind két ur szenvedélyes vadász. Egyik rajong az agarászatért. Másik hódoló szolgálja a nemes hölgyeknek. Így mindkét lovag megleli kedvencét. A muszály pedig úgy is bezut áll. (Hony soi stb. . . .) De hát hol kezdjem? ott-e mikor a szalontai cigány oly szívfaesaró búsan huzta a Károlyi Gyuri nótáját, hogy: Végig mentem az ormódi temetőn . . . vagy mikor Szlávy Jóska a villanyos huszár ráborulva a síró száraz fára: mintegy álomban — halkan rezdült fel az, hogy „Megvirrad még valaha?“ vagy ott, mikor a Magyarországon legjobb hivatali betöltő Nagy dé . . . — a vendég — kezei közt viharzott az ősi ezimbalom s Fényes Imre villámló szemekkel s dühöngve mutogatott beteg . . . gégejére! harsogó kacaj közt vágván ki a magas „C“-t . . . suttogva! . . .

Mert mind ez a Csanády Jenő agarász egyleti főtitkár — az egyik főszolgabíró által rendezett agarász bálon történt a szalontai híres Koronában. Vagy a dérharmat

lepte sikságra vezessem az érdeklődőket, a hol egy daliás tapasztalt vezér — Szabadhegyi Géza urbátyánk — délczeg paripán szaguldva vezette a biharországi nemes ősök agarász szenvedélytűzében égő méltó sarjait egy Beöthy Pált — Nadányit, Balázsházyt, Pallayt, Csanádyt stb. . . . s a honvéd huszárok képviselőit, a bravúrosan lovaglótiszteket? . . . Vagy a trauer marsch történiáját meséljem el néktek? melynek hatása alatt hat pompás huszártiszt járta a kopogózt. (Ebben is Szlávy Józsi volt a bünnös) — nem tudom éle még?

Vagy a versenytéren jó cigány mellett tánczraperdült urleányok és urasszonyok bájos csoportjához menjünk, kik egy Szabadhegyi Gézané, Beöthy Pálné, Csanády Jenőné — mint háziasszonyok — szeretetre méltó figyelmessége mellett tették ragyogóvá a tüneményes vendéglátást és az egész fényes agarász mulatságot!?

Bárhol kezdjem e bájos órák elmesélését — ily tényezők mellett — tagadnom kell azt az országosan felhangzott panaszt, hogy kihalt az ősi lovagias virtus a magyar nemességből s megfogyatkozva a kapu nélküli kuriák — lemondott a magyar férfi, „a nemzetet oly hiven jellemző, a férfias erőt s bátorságot edző lovagias időtöltések egyik

A régi vidám, sorsában bizó, a csapá sokat kemény lélekkel eltűrő nemzet helyett: egy elszontyolodott, csüggedt, hamar kétségbeeső nemzetet találunk, amelynek igen kevés bizodalma van már önmagához. Minden erőt felülről és kívülről vár. És sorsát hogyan kötné oda egy másik nemzetéhez, mikor a maga erejére olyan keveset tart! S az a társadalmi osztály, a mely a nemzet gerinczét alkotja, az önálló, de bizonytalan kereset helyett mohón keresi fel a nyugdíjat biztosító ugynevezett hivatali pályát, amelyen minden hónap elsején kijár a szerény, leg többször siralmasan szerény fizetés, amelyből szerezni nem lehet, amely a gyermekeknek vagyoni örökséget nem nyújt, de a mely „a mindennapi kenyeret“ mégis megadja.

Az egész köznemesség, a folyton szaporodó hivatalokba menekül, mintha a végelgyöngülés nyugadalmát keresné, a zöld asztalok mellett, a hol apái küzdelmeit akarna kipihenni. És nem látjuk az iparosokat is, mint ostromolják számosan közülük a hivatali előszobák ajtóit? Akiknek kissé szívós törekvés mellett maguknak lehetne műhelyük: állami liberáriára, nem ritkán hivataliszolgái állásra pályáznak. És nem látjuk e számos kereskedő és „felbenmaradt“ emberek ádáz küzdelmét a hivatalos nyomoruságnak, a díjnokság és irnokságnak sőtalan kenyereért?

És ha belenézünk a termelők e félproletárjainak egyre növekvő táborába, ha megfigyeljük benső életüket: lehetetlen a mély sajnálkozás érzetét elfojtanunk. Alig akad az ezernyi ezer ember között, aki sorsával, a pályájával — amelyért lélekzefogyásig küzdött — meg volna elégedve. Elkéseredten panaszkodik mindenki azon a helyen, amelyre jutott. Nem kell csak a nagy napilapok olykori szerkesztői üzeneteinek rovatát figyelemmel kísérni, hogy kiki lássa, mennyire általános az a törekvés, melylyel az emberek átálépní iparkodnak az egyik hivatali pályáról a másikra. Kiki más pálya után eseng, mint a

legnemesebbikéről az „agarászatról“. — Mert mint a huszas években, midőn a Keglevich Miklósook, Józsa Gyurik, Bónizs Ferenczek és a hatvanas években, mikor a Reeskyek, Szapáryak, Nadányiak, Wencheim Belák, Batthyányi Lászlók, Karolyiak, Tiszák, Prónaiak, Vayak, Leszkayak, Bernáthok, Tardyak, Beniczkyek, Jeneyek, Gencsyek üzték és tartották fenn e gavallér sportot; épügy most ezek ivadékaik a Ferenczyek, Fényesek, Ujfalussyak, Beóthyek, Balázsházyak, Vojnitsok, Platyik, Szunyogok és a többi egytől egyig kiváló családok sarjai új virágzásnak indították e lelket szívet nemesítő, testedző szép ősi szórakozást.

Mert ma is bevalik — egyik debreczeni agarász és író Könyves Tóth Miska tréfás versezete, hogy:

„Ló és agár nélkül, mi a magyar nemes?
Hus és zöldség nélkül a gulyásos leves,
Mit óhajt? ménesit, kostokban szüzdohányt
Tűz vérű menyecskét, csókra termett leányt?”

A tudományt hagyjuk: hadd bujja a német!
Nem érdekel engem, még kevésbé téged,
Vadász kalandjaink többet érnek ennél,
Mintha lóhus után pulyka czombot ennél.

Föl hát a nyeregbe ma lesz a jó hajtás
Pegazusra ültem — agarásszunk pajtás!
Jól megüld a lovat... erezd meg a kantárt
Az én telivérem setétben is jól lát.

Arra pedig fiuk fogadni is merek:
Nem lesz közöttetek olyan fene-gyerekek,

melyen van s kiki elnyomottnak, ki nem elégitettnék, munkájáért meg nem fizettnék érzi magát...

Csak egy fizetési fokozattal fölebb, csak egy csipetnyi rangocskával nagyobb, csak nagyobb gyorsaságot az előléptetésben! — ezért könyörögnek mindenfelé a magyar természettől idegen megalázkodással. És titokban, a lelkek mélyén, ott a feneketlen elégtelenség, a mely a sivatag éhes vérengzőjeként s behuzott körmökkel les a mostani nyomoruságos életnek valamelyes bizonytalan, nem ismert, nem is sejtett fordulata.

A hivatalos státus egész épülete reccseg, bomlik s egész köz- és magánéletünk züllőben van. Nem jó arra gondolni sem, hogy mi lesz a vége ennek az általános elkéseredettségnek, ennek az elkinzott, egyre éhesebb elégtelenség mozgalmának! Komoly, fölöttébb komoly ez a dolog; komolyabb, mint a mennyinek megváltoztatásához elegendő volna az az aránylag oly kevés testi és lelki edzettség mint amennyivel az utóbbi idők nevelő rendszere ellátja ifju nemzedékünket.

Két millió korona és huszezer ember.

Két törvényjavaslat kerül most a képviselőház elé. Az egyik szerint: két millió koronával kér többet a kormány a király czivillistájához; a másik szerint: huszezer póttartalékost kér a honvédelmi miniszter.

A félhivatalos sajtó immár meg is fujta a hangulatkeltés harsonáját mind a két javaslat mellett és felő, hogy mindkét kérés a mai parlamenti viszonyok mellett teljesítve is lesz.

Hogy miért kell épp most — ilyen nehéz időben — két millió koronával felemelni a czivillistát, az valóban érthetetlen mindenki előtt, a ki hazájának, a nemzet-

A ki ha meghallja a mit elregélek
Igy ne kiáltana: „ez ám a gyöngy élet!“
— Már pedig hiába politizál és poetizál Könyves Tóth Miska,
mikor a tudományt a németnek hagyja, mert menten ráolvasott nemzetes Kupa Árpád író-társas is, a mikor leintvén őt emigyen énekel:
„Üdvözlöm az urat,
Habár rég nem ettem agárfogta nyulat;
Na de kaptam könyvet poeta Könyvestől
Zöld fedelbe kötve, füzve levelestül
Igazat szolt az ur, a mikor beszélte:
A magyar lovának régi jó testverje;
Barátja a kulacs, pillangós karikás,
Fokos, balta, pisztoly, no meg a szép leány.“

„A tudományt hagyjuk, hadd bujja a német“
— Pegazuson ülő Tóth Mihály itt téved
Akarattal ugyan; mert hiszen a szép l... t
Nem bujja már jobban, a mint a tudományt.

Hát csak a sport tudományról szólva nagy haladást tett az agarász versenyek előmozdítása terén a Bihar vármegyei agarász-egylet, midőn verseny szabályaiba beiktatta a nagy-szalontai közgyűlésen, hogy a versenyzők a „billikumos“ agarat (tulajdonosait) a díj erejéig s az egyleti elnök által 2 héten belől kitézendő időben és helyen és az elnökség által kijelölendő bíró közreműködése mellett lefuttatandó versenyre kihívhatják.

Ezzel minden alaptalan kritikának és nyílt elégedetlenségnek elejét véve.

Hát kérem e közgyűlés Nagy-Szalontán

nek sorsával legkevesebbet is törődik. Talán megcsinálják a magyar udvartartást?

Talán a jövőben itt fog lakni Magyarországon félesztendeig a Király? Oh! de-hogy! Egyszerűen annyival több kell, fogja mondani Széll Kálmán és hivatkozva a magyar nemzet királyhűségére, az engedelmes és mindenre kész mameluktábor meg is fogja szavazni a többletet.

Az ország a kiegyezés miatt a legnagyobb bizonytalanságban van, mert nem tudjuk, micsoda újabb terheket fog a Széll Kálmán kiegyezése reánk hozni.

Azt azonban immár tudjuk, hogy két millió koronát kell adnunk arra az udvartartásra, melynek még a kamatját sem hagyják itt Magyarországon.

Az ellenzéki pártoknak a czivillista fel-emelése ellenében kötelességük követelni az állandó magyar udvartartást. Arról nem is beszélünk, hogy a paritás elve akkor érvényesülne leginkább, ha Ő felsége fél esztendeig nálunk laknék.

Hisszük, hogy az ellenzék és különösen a függetlenségi párt meg is fogja tenni e részben a kötelességet.

A honvédelmi miniszter huszezer póttartalékkal többet követel a nemzettől. Huszezer erőteljes embert vonnak el ismét hónapokra a munkától, bizonyára az állandó rendszer szerint a legnagyobb dologidőben. Ez ellen is kötelessége a parlament ellenzékének a leghatározottabban állást foglalni. Nyögünk az adók terheitől, a megélhetés mind nehezebben súlyosodik reánk és ekkor előáll a honvédelmi miniszter és a nemzeti erőből ki akar sajátítani egy jelentékeny mennyiséget, miután már a végsőig feszítették a nemzet pénz és veradóját.

Megdöbbenünk a kormány czinizmusán, mely ilyen követelésekkel mer a parlament elé állani. Hát ha van vér, ha van hazaszeretet a magyar ellenzékben, akkor Széll Kálmán kormányának e két kérdés az lesz, a mi volt Tisza Kálmán kormányának a 14. §. — a koporsója.

tartatott Pallay Lajos nagyváradi ügyvéd és birtokos előülése mellett.

Beóthy Pál lett az összevetési bizottság elnöke, no meg a nevezési díjjak átvéveje.

Gyepvezér Szabadhegyi Géza: a gyeppen gavallér uri házi gazdánk! Főtítkár: Csanády Jenő (az a bizonyos egyik főszolgabíró... már csak elárulom: a másik Nagy Márton a szeretetreméltó gavallér és hirlapíró!)

Verseny bíró: Balázsházy Iván, kit bravuros lovaglásáért még Markovits Pista huszárfőhadnagy is megirigyelhetett (no meg a remek telivérekért is, a melyek egyikén a Beóthy által vezetett vadász versenyen biztosan első lett.)

Nevezve lett 14 agár, a kik (?) szomjazták a „billikumos“ predikátumot. Ha mind férfi lenne a tulajdonos: azt mondanám — ez meg nem engedett tévedés az igazság rovására, mert nem az agarak szomjaztak, hanem a gazdáik... pezsgőre az ezüst billikumból a kényelmes házi tüzhelynél, de így hallgatok... annyival inkább, mert hiányzottak közbotránkozást keltve az agargázoló Csapó Dezső és Leszkay Jancsi a kis termetű, no meg a daliás kurucz Szilágyi Jenő a halkan suttagó.

I-ső díjat vitte Czigány, II-ik díjat Szellő, mindkettő Nadányi Miklós tulajdona. Ezzel igazolva lett az agarász-író Csanády Jenő kitünő nevelése és fajagár tenyésztése, mert az ő híres Jum-Jum ivadéka dominálta a versenyeket.

A versenyeken 30 lovas vett részt,

Mert ha nem; akkor az és a más követelések, terhek, adók, a nemzet erejének lesz a koporsója. Itt tehát az ellenzék ne paktumozzon, ne formulázzon, hanem teljesítse kötelességét: ha lehet meggyőzéssel, ha kell a parlamenti fegyverek legszélesebb és legirgalmatlanabb igénybevételével.

Innét-onnét.

— Október 21. —

(A mai szüret.)

A mai szüretre jellemző az alábbi esetke.

Alulírott egy jóbarátja látogatására ruczczant ki. Este volt, mikor a barátságos falusi udvarba érkezett. A szüretből jöttek haza a szüretelők. A gazdat nagy elfoglaltságban találta alólírott. Hatalmas dézsza mellett működött. Süveges czukrokat darabolt a baltával az öblös dézsába... Azonban az igazság kedvéért megjegyzendő, hogy a ház kedves, fiatal urnője sajnálkozva nézte a cukor pocséklást...

Alulírott is meghatottan kérdezte a szüretes gazda barátjától:

— Hát te pajtás, mit művelsz?

— Szüretelek pajtás! fejelte ő kegyelme röviden.

A mai szüretnek ugyanis oly veszedett savanyu a termése, hogy a szüretes gazda kénytelen így a boltos segítségével édesíteni a bicskanyító lörét.

(Abdoulah és a magyar viselet.)

A mi derek törökünk, Abdoulah kapi-

közte egy bátor lovas amazon Szabadhegyi Margit urasszony, a ki az élénk harczi zaj közepette is bámulatos nyugalommal és biztos kézzel vezette száguldó paripáját, messze elhagyva a lovasok jó részét.

Az urleányok és asszonyságok 25 koscsin követték az agarászó csapatot, tüzzel és a lelkesedés szülte rózsákkal arcukon s villogó szemekkel kísérve bátorítva a rohánó agarász csapatot.

Az agarászat után futtatták le a hivatalos löversenyt, melyet mint vadász versenyt Pallay elnök nagy bravúrral vezetett. Első lett Markovits főhadnagy Marcsája a tulajdonos által lovagolva, 2-ik Beöthy Pál: Réz kakasa szintén a tulajdonos sarkantyúja alatt, kik a híres futólovat Svengálit legyőzték! A tót verseny győztese Balázsházy lovaglásával Jó Hopsó lett; míg az 1200 méteres masschat Markovics Pista lovaglásával Jeney Szabó Miklós Szilvije nyerte meg.

Nagyban nélkülözötte az egész társaság az örökifju id. Nadányi Miklóst és híres négyesét, melyet máskor oly tüneményes vakmerőséggel és ifju hévvel suhogóztott felelőre a gyengébb idegzetűeknek és csodálattára a férfi seregnek.

Igy áldozott e distingvált társaság a Szunyogh Albert, Recsky András és Pazonyi Elek Mihály s a híres bihari Nadányi Imre s Gázsy agarász szellemének. Kártya nem volt bármint fényeskedett egy berekedt tenor?

Hogy ki ne kapjak, rövidesen elmesélem, hogy lett a hatalmas tapsi füles kikerő násznagy.

Volt Biharországban egy daliásságáról

tány mindenképpen igyekezik kimutatni nagyszeretetét és ragaszkodását a magyar testvérei iránt, a változatosság kedvéért még a festői törökegyenruhát is felcserélte szép zsinóros magyar viselettel. Tegnap délelőtt pörge magyar kalapban, zsinóros dolmányban és pengő sarkantyus eszimas feszes magyar nadrágban, sallangos dohányzacskóval köszöntött be a szerkesztőségbe. A szép szál batna török olyformán nézett ki, mint valami nagyvásáros kunsági Baczur Gazsi.

(Makó direktorné a pércsisoron.)

Komjáthy Jánosnét, a kiváló művésznőt leginkább csak a szinpadról, a szinpad határos jeleneteiből ösmerték a debreczeniek; bezzeg jobban belevegyül a mi prózai világunkba a kedves Makó direktorné, ki reggelként a cselédlánnyal maga szokta végezni a bevasárlásait a pércsisoron... Ez korántsem fényes szinpad jelenet, hanem kedvesen jellemzi az új igazgatóné családi, házi dicséretes erényeit.

Egyidejűleg arra is kérem, ne reheszjen ez irás miatt, legfeljebb kedves Nagyságos asszonyom arra érezze magát ezáltal provokáltatva, hogy alulírott ösmeretlen tisztelőjével majd egyszer kóstoltassa meg a szép asszony főztjét, mert egész bizonyosra veszem, hogy ha Makó direktorné ilyen buzgó, gondos háziasszony, ekkor Makó papa, a direktor ur is, rendben tartja a pinczejét.

nemes Portörő Kelemen.

és férfi szépségéről híres bátor legény, kiért sok gyöngy asszony szíve dobogott. De hymen rózsalánczait felvenni nem akarta, bár virágról-virágra szállott s sok nemesi kuria földjét rugta paripája vasa. Egy őszi estén vadász ebédnél ült a nemes agarász csapat s folyt a nóta, bor, élez és vitakozás, ahogyan illik. Gunyolták esőndeskén a híres daliát, legény mivoltáért; mignem egyszer csak türelmét veszítve hatalmasat ütött kezével a tölgyfa asztalra s kimondá: „Azt a lányt veszem el a merre a holnapi hajításban az első nyul szalad!”

A társaság nevetett... s a bihari nemes szavának állt.

Felkelt a nyul másnap — a deres avaron s nyilsebesen vágott a pusztának — a száguldó lovasok utánna, legelő a bihari dalia. Az életét mentő vad egy csapásra vette magát s berepült a pusztá közepén álló kuriara, a nyitott kapun át fel az ambitusra s az épen nyiló ajtón be a nappaliba; s az ott klavirozó szépséges urleány pillangós cipős lábaeszkáinál vonta meg magát. A hölgy még magához sem térhetett ijedtségéből, kipirult arczczal toppant a szobába egy dalia, kinek látására a leány arca is bibor színű lett, de nem az ijedtségtől, hanem szivdobogató más érzelemtől.

Nyomban megkérte az ifju a szép kezét s ezt az apánál is ismételve másnap, tényleg boldog pár lett belőlük.

Hogy a nyullal mi lett, én bizony nem tudom; mert nem volt a krónikában, hol e történetet olvastam.

Nem hiszik kérem? Hát kérdezzék meg: ki volt a Bónizs Ferencz szépséges Eszterje, hű hites társa — a száraz-beői tanyáról?

NAPI HIREK.

Országos iparos naggyülés.

A váradai iparos naggyülés önérzetes hangja tudtára adta az ország minden tényezőjének, akiket illet, hogy mit kíván a magyar nemzetnek ez a törzsökös osztálya. Ritka eset az, hogy valamelyik osztály céljai annyira egyek a nemzet egyetemes céljaival, mint mikor az ország iparos osztálya az önálló vámterületet sürgeti. A nagy nemzeti ujjaszületes forrongásából alakult ki a magyar ipar megteremtésének eszméje. A honi ipar védelmére 1842-ben megindult mozgalom vezetőit mar annak az örök igazságnak a szelleme hatotta át, hogy ez a nemzet sohasem lesz gazdag és hatalmas, ha nem lesz erős iparos osztálya. — Ezért nemzeti érdek az iparos érdeke. — És ezért szólhat joggal az iparos osztály a nemzet nevében. A magyar iparosok nagyváradi naggyülése a nemzettel való együttérzés jegyében fogott munkájához. — Mint mikor a munkás mielőtt a kalapácsot a kezébe fogja Isten segítségét kéri, úgy fejezte ki lelkesését a köznapi munka előtt a kongresszus. A nemzet pedig egyesítette szavát az iparososztályéval. Kívánni való, hogy a nagyváradi kongresszus munkájának többi eredménye is megtalálja az utat a nemzet szívéhez, mint az önállóvámterület követelő határozat. Ahogy az önállóvámterület a magyar ipar további fejlődésének elengedhetetlen alapbiztosítéka, úgy a nagyváradi kongresszus határozatai az ipar erősítésének lényeges támaszpontjai. Az ipartörvény módosítása az ipari viszonyok belterjes orvoslását biztosítja. A megalakított országos iparos szövetség pedig kifelé való hatásában lesz elősegítője a magyar iparosok érdekeinek. Sajnáljuk, hogy a jövő évi kongresszust nem nyerhették meg Debreczenbe, ebbe az ősi iparos városba.

Személyi hir.

Oláh Károly tanácsnok Vácra — hol a siketnéma intézet 100 éves jubileumán a várost képviselte, — tegnap este hazaérkezett.

Hajdu tanácsnok felebbezése és a tanács.

Ösmeretes az a kinos feltünést keltő felebbezés, melyet Hajdu Gyula tanácsnok adott be a városi tanácshoz. Hajdu Gyula megfelebbezi a tanácsnak, illetőleg a szeszkereskedésre felügyelő bizottságnak határozatát, melyben Papp Lászlónak, a szeszkereskedés üzletvezetőjének az elmúlt három évi üzleti haszonból 600 forint jutalékot kiutalt. Hajdu Gyula részletes és hiteles számadás alapján bizonyítja be, hogy Papp Lászlót nem illeti meg 6000 forint jutalék, ő azt jogtalanul vette fel és felebbezésben azt mondja, ezt az összeget követeljük vissza Papp Lászlótól. Egyben azt is indítványozza, hogy Papp Lászlót, mint megbizhatatlan egyént mozdítsák el állásából. Ugyancsak ezen beadványában azt javasolja Hajdu Gyula, hogy a miniszter utasítása szerint a szeszfogyasztási adópótlék együtt kezeltesék az állami fogyasztási adókkal s végül, miután, a szeszkereskedés vajmi

csekély tiszta jövedelmet hoz, tehát szüntessék be. Hajdu Gyulának ez a felebbezése a csülörtökön tartandó közgyűlés elé kerül. A tanács ma tartott ülésén foglalkozott a felebbezéssel és a közgyűlés elé a következő határozati javaslatot terjeszti:

1.) A közgyűlés a tanács és az ötös felügyelő bizottság javaslata alapján kimondja, hogy a szeszfogyasztási adópótlék 1903. január 1-től kezdve az állami fogyasztási adókkal együtt kezeltesék hazilag, oly módon, hogy az üzleti könyvekben a szeszfogyasztási adópótlékból befolyó összegek részére külön rovat nyitandó, továbbá a szeszfogyasztási adópótléket kezelő külön hivatal megszüntetendő;]

(2.) Hajdu Gyula felebbezésének többi része elutasítandó, mert Papp László jutalékának kiadása az illetékes fórumok meghallgatása mellett és a számadatoknak fokozatos felülvizsgálata alapján határozottat el, továbbá nem láttuk a város érdekében állónak, hogy Papp László állásából elmozdítottassék;

(3.) A szeszüzlet megszüntetése nem indokolt, mert az állami fogyasztási adókra nézve megkötött szerződés 1904. január 1-ig érvényesen fennáll.

Ez a tanács javaslata. Ami az első részét illeti, azt a miniszter is rendeli, de ezért ezáltal is aligha érnek el az együttes kezeléssel, mert ez még nagyobb hatáskört biztosít Papp Lászlónak, ki ez állásával a nyugalomra nem szolgált rá, és így az indok, hogy „a város érdeke kívánja meg, hogy Papp László állásától ne mozdítottassék el”, nem állhat meg. A város érdeke éppen ellenkezőleg mást kíván a tanácstól, de úgy látszik, az erkölcsi kívánalmakat teljesen mellőzik, egyedül a gseft érdekeket helyezik előtérbe. A városra csakis kárral járhat az ügykezelésnél a Papp László további alkalmaztatása.

2. És Hajdu Gyula felebbezésének elutasítását a közgyűlés jóvá nem hagyhatja, már csak azért sem, mert valótlán, hogy a Papp László jutalékának megállapítása keresztül ment volna az „illetékes” fórumokon; — mert egyedül az ötös felügyelő bizottság utalta ki, anélkül, hogy a közgyűlés hozzájárult volna, a 6000 forint jutalékot, melyhez, hogy nincs joga Papp Lászlónak, azt Hajdu Gyula felebbezése is világosan és hiteles számadatok alapján tanúsítja; de emellett **maga Papp László a polgármesterhez írott levelében elősmeri, hogy ötét a 3 évi haszonból csak 408 forint 50 kr. jutalék illeti meg.**

Ezt az érdekes levelet szó szerint itt adjuk:

Nagyságos kir. Tanácsos Polgármester Ur! A pénzügyigazgatóság által követt jutalékomról való kimutatást, csakis a szerint a számadás értelme szerint lehet kimutatni, a mely 3. évi illetve 1896, 97 és 1898-ik évekről én kimutattam és kiadtam Dobokai és Heckenast miniszteri biztosoknak, a melyet ők el is fogadtak, most újabb kimutatást kiadni nagy baj lenne a városra nézve és így bátran hivatkozhatik nagyságos uram a hiteles mérlegekre s nem a főszámvevő ur jelentésére, sem pedig a tekintetes ötös bizottság által felvett jegyzőkönyvekre, a hiteles mérlegek a döntők ezek szerint

1896 ik évi tiszta haszon	19255 frt.	55 kr.
1897-ik évi „ „	8828 „	99 „
1898-ik évi „ „	86 „	15 „

a három évi tiszta haszon 28170 frt. 69 kr. szerződéseim értelmében csak 20.000 forinton felüli összegből kapom az 5% jutalékot s így 8170 forint 69 kr. után kaptam **408 forint 50 kr.** 1899-dik évben továbbá

1899. évi tiszta haszon volt	9422 for	95 kr.
1900. „ „ „	14.701 „	82 „

ugy de a hivatalt közgyűlési határozat szerint az ezekből járó jutalékot 1902. évben a leszámolás után a közgyűlés által lesz megállapítva s kiutalványozva részemre alazatos szolgálja **Papp László** üzletvezető s. k.

Ime tehát ez a levél is igazolja, hogy Papp Lászlót 6000 forint jutalék még akkor sem illetheti meg, ha hozzá vesszük az 1899 és 1900-ik évi 20,000 forinton felüli hasznot.

Mégis tehát hogyan történhetik meg, hogy a tanács jó lélekkel ajánl olyan javaslatot, a közgyűlésnek, a melynek az az értelme, hogy utasítsák el a Hajdu Gyula felebbezését, mert Papp Lászlót jogosan illeti meg a 6000 forint jutalék.

3. A szeszüzlet meg nem szüntetése ügyében felhozott indokolást sem teheti magáévá a közgyűlés. Az a tény, hogy a várost 1904 év végéig szerződés köti az államhoz, de csak az állami fogyasztási adókra nézve. — Szeszkereskedésről abban szó sincs és jól emlékezhetik még a tanács arra a közgyűlési viharra, mikor kiderült, hogy a tanács maga, a közgyűlés tudta, beleegyezése nélkül, csak úgy suba alatt nyitott szeszkereskedést. Ez a szeszkereskedés egészen különálló üzlet, melynek fenntartása vagy megszüntetése semiféle összefüggésben nincs a fogyasztási adókkal.

A pallagi és fanciesikai vasutak építése.

A jog és pénzügyi bizottság tegnap délután Vecsey Imre elnöklésével folytatta ülését. Két fontos tárgya volt az ülésnek, a pallagi vasut kiépítése és az erdei iparvasutak kiképzése. Először is a pallagi vasut ügyét tárgyalták. Mint ösmeretes a közgyű-

lés megbízásából a főmérnök megbízást nyert, hogy a nagyerdei vasuti vágánytól a gazdasági tanintézetig készítse el a vasut tervét és a költségvetését. A költség 105.000 koronára rug és a terv szerint a város házilag készíttetné el a vasutat. Különben a főmérnöknek erre vonatkozó javaslatát annak idején egész terjedelmében közöltük. A bizottság elfogadásra ajánlja a tervezetet nemcsak a gazdasági forgalom szempontjából, de azért is, mert a vasut kiépítése által a nagyerdő értéke is emelkednék. A költségekre nézve javasolja a bizottság, hogy 100.000 korona amortizációs költségre vettessék fel és ezt az e célra már kijelölt évi nyolczezer koronából törlesszék. — A fenn maradó jövedelem pedig mint fedezet az üzemben tartás költségeire tőkésíttessék. Kimondja azonban a jog- és pénzügyi bizottság, hogy a vasut szerződése ugy köntendő meg a földművelésügyi miniszterrel, hogy azt a város bármely időben a saját hazi kezelésébe átveheti. Külön indítványként pedig előterjeszti, hogy mivel a vasut terve a bizottság tudomása szerint ugy van elkészítve, hogy a vasutvonal két oldalán 50—50 öl széles terület marad üresen, ennek kihasználása, illetve hasznosítása iránt tegyen a tanács a közgyűlésnek előterjesztést. Ezután a fanciesikai iparvasut ügyét vették elő. A közgyűlés régebben elhatározta, hogy a fanciesikai fafuvarozásra 7 km. iparvasutat építtet. Az építésre vonatkozólag a mérnöki hivatal tervet és költségvetést készített. A vasut kiépítése 145.000 koronába kerül. A bizottság ugy határozott, hogy a fanciesikai vasut a főszámvevő által kijelölt alaphól építtessék és erre vonatkozólag a közgyűlés tegye meg az intézkedéseket.

Balmazújváros zár alatt.

A balmazújvárosi járás főszolgabírója Balmazújváros határát tegnap egyik tanyán kiütött sertésvész miatt zár alá helyezte.

A szalmafonó gyár históriája

ezímen egy hosszabb közlemény jelent meg a Györffy Gyula ujságjában, a „Magyarország”-ban, mely késhegyig menő, élet s halálharcot folytat Sztérényi József keresk. és iparminiszteriumi tanácsos ellen. Ezen cikkek szerzőjeként Fényes László, nevezett ujság felelős szerkesztője szerepel és mind kinosabb—kinosabb adatokat tár fel, azért, hogy mint mondja, cikkeivel bírósági vizsgálatot és ítéletet kényszerítsen ki. A „Magyarország” október 21 diki számában, a Sztérényi ügghöz szólva, újabb bonyodalmakat vet föl Fényes László, mert a debreczeni iparkamara titkárát is belevonja a vádjába. Ugyanis alapul véve Sztérényi Józsefnek a j. bíró előtt tett azon kijelentését, hogy először a debreczeni iparkamara titkára értesítette, hogy vigyázzek, mert a fonógépekkel az államot beakarják csapni, azok teljesen használhatatlanok stb.* Ezen kijelentés után, Fényes László szavai ezek, föltűnt akkor, hogy hogyan, milyen uton és módon keveredett bele ebbe a dologba a debreczeni iparkamara titkára? És most ezen érdeklődései alapján oly súlyosan vádolja Grünvald titkárt Kaller Bernát H.-nánási szalmafonógyáros ellen elkövetett állítólagos visszaélés

Mihalovits J. gyógyszerháza a „Kigyóhoz” Debreczen, főtér, a városházzal szemben.

Ajánlja a teljesen fémmentes s kiváló jöhatásu „MOLLITERGIN” arcz s kézbőr finomító szépitő szerét, mely folyadék amig ártalmatlanságra nézve teljesen egyezik a vaselin s glycerinnel, hatásra nézve azokat jóval felülmulja. Hatása gyors és biztos! — A szélkifujta arczot vagy kezeket a legrövidebb idő alatt fehérré, puhává s üdévé teszi s pouder alá is igen ajánlható. Mint bőrápoló szer náratlan! **Egy üveg „Mollitergin” ára 1 kor.**

miatt és hogy erről Szerényinek is tudomása lett volna, még sem indított eljárást a titkár ellen. Mi hisszük, hogy Grünvald József titkár, ki már huszú éve óta közmegelegedéssel működik a debreczeni kamaránál, mielőbb tisztázza magát az ellene emelt vád alól, mely ezen herceze hurczás ügybe újabb áldozatot vont bele.

Abdoulah kapitány felolvasása.

A török császári lovastiszt Abdoulah effendi kapitány tervezett felolvasását e hó 26-án vasárnap délután fél öt órakor tartja meg a városháza nagytermében, melyet a polgármester, a felolvasás céljaira készségegel engedett át Abdoulah kapitánynak. A felolvasásra már most felhívjuk a nagyközönség figyelmét. A felolvasás részleteit és a szükséges tudnivalókat legközelebb közreadjuk.

A gazdasági egyesület segélye.

A debreczeni gazdasági egyesület 600 koroná évi segélyt kapott a várostól. Három évre szavazta meg a közgyűlés ezt a segélyt és hogy ez az időtartam a múlt évben lejárt, a gazdasági egyesület a segély összeg megadását újból kérte. A tanács javaslata ez, habár a gazdasági és jogügyi bizottság ajánlják a segély megadását, hogy a közgyűlés ezután sem adjon segélyt az egyesületnek.

Agarászverseny a Hortobágyán.

Gróf Szapáry Pál elnökletével az ország több vármegyéjéből összegyűlnek az urlovasok, és az agarászok és holnap, szerdán tartják meg a hortobágyi első agarászversenyt, a mely iránt nagy városunkban is az érdeklődés, ami még szép idő esetén fokozódni fog a nem mindennapi és magyar vadászverseny iránt. A versenyre már a mai nappal érkeztek vendégek.

Az izr. hitközségi tagok figyelmébe.

A következő sorok közlésére keretünk fel: Értesítettnek a t. tagok, hogy a Deák Ferenc u. templomban a f. hó 23 és 24-ikére eső önnep napokon az istentisztelet a következő napokon fog tartatni és pedig: Szerdán este fél 5 órakor Csütörtökön „Mazkirral“ egybekötött „Hatkomah“ reggel fél 7 órakor, a főistentisztelet d. e. 3 órakor este fél 5 órakor, Pénteken és Szombatán d. e. 9 ó. u. fél 4 órakor. Köznapokon reggel 6 órakor, este fél 6 órakor.

A polgári kör új helyisége.

A polgári kör, mely több mint egy negyedszázad óta áll fenn és képezi a városi polgárságnak pártkülömbőség nélkül szórakozási és közművelődési központját a nyáron átköltözött régi helyéről a Vecsey Zoltán piaczutezai házának első emeletére. Ez új helyiséget most az eddigi szerény felszerelés helyett újjakkal fogják felszerelni és e célból holnap délután 3 órakor választmányi ülést tart a kör.

Százhárom esztendő ember.

Satnyul az emberiség; valamikor óriások jártak-keltek a földön s akkor az emberöltő ezerévre terjedt, még Noé nagyapja, a sokat czitált Matuzsálem is 369 évig élt, a mint Mózes mondja. Manapság az átlagos emberöltő harmincz évre zsugorodott össze. Az olyan emberek közül, a kik huszonöt esztendő korukig egészségesek voltak, minden százezerből csak egyetlen él száz évig. Idők jele, hogy most mint a fehér hollót följegyzik azt a halandót, a ki megérte a századik évét. Újvidéken lakik egy ember, a ki százhárom esztendő s jelenleg kegyelemkenyéren él egy

kocsmában. Még jó színben van, hatvan évesnek gondolná az ember; járni már alig bír. Egy fabódében lakik az udvaron s folyton alszik. A minap egy felliter borral kicsalták s lefénképztek az öreget. A bor megoldotta nyelvét is. Elmondta, hogy Kovácsvics Jócának hívják, Parábutyon született 1799-ben, tehát most már a harmadik századot éli. Atyja szerb földmives volt, a ki kemény munkára fogta, folyton a szabadba kellett hálnia. 1820-ban feleségül vette Belyánszky Juciát, a kitől tizenhét fia született, valamennyi meghal: már. Egyik unokája a krusedoli kolostorban barát. Felesége 1860-ban halt meg. 1848-ban ellenünk harczolt, mert a horvát fölkelők őt is fölbujtották azzal az ígéréttel, hogy ha győznek, ők lesznek az urak. Futtak vidéken rajtnk ütött a magyar sereg, a mire szétfutottak.

— Szereti-e a magyarokat? — kérdezték az öregtől.

— Már nem haragszom rájuk, mert jó emberek. Sajnálom, hogy fegyvert fogtam ellenük.

Elmesélte, hogy Kossuth Lajost jól ismerte. Jellachichről azonban mit sem tud. Kovácsvics Joca sohasem volt beteg. Egy újvidéki szerb vendéglősnél hatvan évig szolgált hűséggel s most egykori gazdájának fia gondoskodik róla. Naponkint csak egyszer eszik, ellenben háromszor iszik egy-egy felliter bort. Azt állítja, hogy az ital tartja benne az életet. Reméli, hogy még jó hosszú ideig életben marad.

Báthori István király fegyverei.

A Kölnische Zeitung egyik tudósítója, a ki jelenleg a macedonial viszonyokat tanulmányozza, hirt ad lapjának uti tapasztalatairól és közbe olyan dolgot említ, amely számot tarthat a magyar közönség érdeklődésére is. A német újságíró Prilippen megismerkedett az ott állomásozó török lovaság parancsnokával, Girai Sahin khán alezredessel, ugyanazzal a vitéz katonával, a ki az utolsó török-görög háború idején Grumbkov basa lovasságával elfoglalta Larisszát. Az újságírónak föltűnt a khannak egy érdekes régi kardja, melyet az szolgálatban is viselni szokott. — A khán elmondta, hogy a kard családi ereklye gyanánt maradt reá és valaha Báthory Istvánnak, a magyar szarmazásu nagy lengyel királynak volt tulajdona. Egy másik kardját és puskáját, a melyekről be tudja bizonyítani, hogy Báthory Istvántól erednek, nemrégiben a szultánnak ajándékozta a khán. A dolog mindenképpen valószínű. Girai khán ugyanis egyenes utódja a hajdan hatalmas krimiai tatár khánoknak, a kik az orosz hódítók elől Törökországba menekültek és a szultántól nagykiterjedésű birtokokat nyertek keleti Rumiában. A fegyverek akkor kerültek a krimiai fejedelmek birtokába, mikor a nagy lengyel király a tatárok szövetségét kereste közös ellenségük az orosz ellen.

A legfrisebb párisi botrány.

Egy világraszóló hamisító banda üzemei tartják most izgalomban a franczia fővárost. Nem mindennapi a mód, ahogyan csalásait elkövette a szövetséget. Arra vállalkoztak, hogy válni készülő szerencsétlen asszonyokat pápai engedelemmel elválasztanak a férjüktől. Természetes, hogy a pápai drévé és minden más okmány hamis volt és hogy a halójukba került asszonyokat százezrekig megzsarolták. Hogy milyen nagy mértékben üzték hamisításaikat, arra élénk világot vet a következő eset. Cinet asszonynak egy pápai felmentő iratot adott el a banda, melynek tagjai Rosenberg bankigazgató, Guillemin tanár és egy Gaddobert nevű ember voltak. A asszony több száz ezer frankért adták el a hamisított pápai iratot, mely a szerencsétlen

házasság felbontását mondta volna ki. A megzsarolt asszony följelentésére érelyes vizsgálatot indított a párisi rendőrség. A rendőrség aztán most kiderítette, hogy a csaló banda igen sok tagból áll, melynek tagja hiszékeny asszonyokat becsaptak azzal, hogy drága pénzért ilyen válást igazoló hamis iratokat adtak el nekik. A hamisító banda azt a körülményt is kihasználta, hogy a ciprusi érseknek egy ősrégi szokásjog alapján jussa van ahhoz, hogy házasságok felbontását a maga hatáskörében kimondhassa. — Így a hamisító banda ciprusi okmányokat drága pénzért adott el a halójukba esalt asszonyoknak. — A banda lelke Rosenberg bankigazgató volt, aki vakmerőségében odáig ment, hogy a ciprusi érsek megbízottjaként szerepelt mindenfelé. Az arisztokraczia barátsága, különösen pedig Ulbufera hercegnővel való jó viszonya bizonyos tekintélyt kölcsönzött Rosenbergnek, ami aztán a polgári hölgyek előtt nem is tévesztette a hatását.

Mennyi pénzt vernek Magyarországon?

A hivatalos lap mai számában közzé teszi, a folyó év III. negyedéig vert forgalomba hozott és készletben maradt korona értékű pénzek kimutatását, mely szerint az említett évnegyedben 2,325,859 darab kétfillérest és 4,074,732 darab egyfillérest vertek összesen 87,453 korona 10 fillér értékben. A 3,840,000 darab ötkoronás, a 60 millió darab 1 koronás, valamint az 54 millió darab 20 filléres mind forgalomban van és ezekből a pénzverdéhen készlet nincs. A már kivert 72 millió tizfilléresből a III. évnegyedben 2000 darabot adtak át a forgalomba így eddig forgalomban van belőlük 71,987,000 darab, míg tizenháromezer darab készletben maradt. A kétfilléres bronzpénzből az említett évnegyedben 1,199,524 darabot, az egyfilléresből pedig 17,000 darabot bocsátottak forgalomba, összesen 24,160 korona 48 fillér értékben, minek következtében eddig összesen 184,317,071 darab kétfilléres és 35,117,443 darab egyfilléres van forgalomban. Készletben maradt még a kétfilléresekből 96,344,824 darab és az egyfilléresekből 28,366,723 darab, összesen 2,220,553 korona 80 fillér értékben.

A magyarországi angol lóvásárlások ügye.

Nagy port vert fel annak idején az angol alsóházban is a magyarországi lóvásárlások ügye. Ebben az ügyben az angol parlament vizsgálóbizottságot küldött ki, mely tüzetes vizsgálat tárgyává tette a Dél-Afrikába szállított lovak ügyét. Londonból táviratozzák, hogy az angol hadvezetőség most teszi közzé vaskos kötetben a vizsgálat eredményét. A jelentés szerint a lóvásárlásoknál nem történtek visszaélések, ámbár bebizonyított tény, hogy Magyarországon tulmagas árakat fizettek a beszerzett loanyagért. Ennek azonban, mint a vizsgálat kiderítette, nem a vásárló bizottság volt az oka, hanem Hauser bécsi lókereskedő, aki az eladásra való anyagot teljesen monopolizálta. A vizsgálóbizottság csak azt tartja sajnálatosnak, hogy az angol kormány nem fogadta el a bécsi és washingtoni katonai attasék ajánlatát, akik fölajánlották segítségüket a loanyag beszerzésénél. Egy esetben azonban bebizonyosodott, hogy a bevásárlást vezető tiszték hibát követtek el, de tényleges bizonyítékok itt sem voltak a tiszték büntetésére. Végeredményében — mondja a jelentés — a vásárlóbizottság jól megfelelt nehéz feladatának. Egy néhány millió forint tulkiadás, az természetesen nem számít.

Mellfüzőket a legmodernebb formák és alkalmak szerint — bármily kivitelben a legyorsabban és kiváló gonddal jutányos áron készít Goldstein Karolina mellfüzőgyára Debreczenben Piacz-utca.

Hoff Albert

arany és ezüst ékszerész, ez uton értesíti a n. é. közönséget, hogy a városház alatti ékszer raktárát és műhelyét ideiglenesen Piac utca 29. sz. és Hal-köz 4 sz. emeletre helyezte át, a hol is minden e szakban vágó arany és ezüst áruk a legjutányosabb árban beszerezhetők valamint megrendelések; javítások, vésnői munkák elfogadtatnak. A nagy é. közönség jóindulatában és pártfogásában ajánlva magát.

SZINHÁZ.**Műsor:**

Kedden: bérlet „C“ Kis szökevény. Operette.

Szerdán: bérlet „A“ (másodszor) Rejtett arc. Vigjáték.

Csütörtökön: bérlet „B“ Vörös talár. Dráma.

Pénteken bérlet „C“ Czigánybáró. Operette.

Szombaton: bérlet „A“ Otthello. Tragedia.

Vasárnap két előadás d. u.: Igmándi kispap.

Este: (először) Ádám és Éva.

Kukta kisasszony.

Az este „A Kukta kisasszony.“ Márkus József 3 felvonású énekes bohózata került színre telt ház előtt.

A mi a szindarabot magát illeti, az egyszerűen nem méltó arra, hogy színre kerüljön. Nincs benne semmi elismerésre méltó.

Minden szindarabnak — tartozék az bármely műfajhoz — elengedhetetlen kelleke az, hogy gyönyörködtessen, oktasson és nemesítsen. „A kukta kisasszony“ mindhárom kellek hiányában szenved. És mintegy vele született hiányát pótolni, hibáját jóvátenni a legtökéletesebb művészi előadással sem lehet, e miatt „A kukta kisasszony“ nem méltó arra, hogy a debreczeni színházban többé színre kerüljön, és még kevésbé méltó arra, hogy a közönség, az effajta szindarab előadását telt házzal honorálja.

E szindarab meséje, kalandos szerelmi képtelenség, melyet csakis exotikus fantázia szülhet, de a mely hadilábon áll még a legprimitívabb valószínűséggel is.

A prima szerepet (Liza grófnő) Felhő Rózi dicséretre méltó buzgalommal, alapos készültségre valló precizitással adta, az ő és Mezei Andor (Arzén gróf szerepében) előadása mentette meg az esteli darabot és előadást — a esődbejutás veszedelme ellen. A többi szereplők sehogysen tudták beletalálni magokat a szerepökbe. Krémer Jenő (Krisztoforó főszakács szerepében) küzdött a többiek közt legfőbb sikerrel a szerep nehézsége ellen. A szindarab a közönséget hidegen hagyta s azon óhajttással távozott a színházból: vajha jövőben elmúlna tőle „e keserű pohár!“

(k.—p.)

Színházi hírek.

Kedden lesz a reprise Monckton és Baryll „A kis szökevény“ című 3 felvoná-

sos operettjének, melynek a jó szerepcit Felhő Rózi, Áldor Juliska, Krémerné Lili, Havasi Szidi, Csige Ilonka, Krémer Jenő, Mezei Andor, Virágháty Lajos, Szilágyi Aladár, Farkas Béla és Pápay Lajos játszák.

Nagy szorgalommal készül a társulat énekes személyzete Serpette „Ádám és Éva“ című operettjének a premierjére, mely vasárnap este lesz. Az igazgatóság új jelmezeket és díszleteket készített az operettre.

Makó igazgató a következő régi darabokból osztotta ki a szerepeket: Jókai Mór „Dózsa György“ című négy felvonásos eredeti szomorujátéka, Csiky Gergely „Az atyafiak“ című 3 felvonásos színműve és Ernest Blum és Raul Soche „Ideges nők“ cz. 3 felvonásos vigjátéka.

A Csütörtöki közgyűlés tárgyai.

Debreczen város törvényhatósága holnapután, csütörtökön délután tartja őszi közgyűlését. A közgyűlésnek 42 tárgya lesz, melyek között különös fontossággal bírnak a jövő évi költségvetés, a miniszter ösmerf érélyes hangu leirata, melylyel a mult 1902-ik évi költségvetést jóváhagyja, a szervezeti szabályzat módosítása és még sok más, melyek föltétlen kívánatossá teszik, hogy a közgyűlés tagjai teljes számban jelenjenek meg.

A közgyűlés teljes tárgysorozata a következő:

1. Polgármesteri jelentés.
2. M. kir. belügyminiszter ur leirata, melylyel a f. 1902. évi költségeloirányzatot jóváhagyja.
3. M. kir. belügyminiszter ur leirata, mely szerint az öt tagu vizsgálóbizottság jelentésere hozott közgyűlési határozat jóváhagyatik.
4. Magyar királyi belügyminiszter ur leirata, mely szerint a felállítandó állami lelenczház helyéül kijelölt régi sertésvásárteret a jelzett célra nem fogadja el.
5. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur leirata a Debreczen sz. kir. város területéről Nagyváradra vezetendő villamos üzemi vasut építésére kiadott engedély meg hosszabbítása tárgyában.
6. A kereskedelemügyi m. kir. miniszter urnak leirata a kövezetvám-tarifára vonatkozólag.
7. Tanácsi javaslat az építendő cs. és királyi csapatkórház telkéhez a Vadon Sándor ügyvéd tulajdonát képező Csígekerti 1260 négyszögöl beltelki földnek megszerzése tárgyában.
8. A Dóka-felé föld eladása felett — másodizbeni névszerinti szavazás,
9. A belvárosi óvoda földjének eladása felett, a névszerinti szavazásnak harmadizben megejtése.
10. Jelentés az 1902-ik év első feléről megtartott számokérőszék jegyzőkönyvének beterjesztése tárgyában.
11. A közigazgatási bizottságnak a folyó 1902 dik év I-ső feléről szóló évközi jelentését a városi tanács bemutatja.
12. Két megüresedett irnoki állásnak választás utján betöltése.

13. Tanácsi előterjesztés az ipartestület 6000 korona évi segélyadása iránti kérelmére.

14. Városi átírási díj szedését és a szépitési pénztár kezelését szabályozó szabályrendelet módosítása.

15. Tanácsi előterjesztés az érvényben lévő városi szervezeti szabályzatnak módosítása tárgyában.

16. A debreczeni ev. fef. főiskola gazdasági tanácsanak átíráta a büntetőjogi tanárszéki tanár 3-dik ötödéves korpótlékára esedékes összegnek folyóvá tétele iránt.

17. A debreczeni gör. kath. egyháznak iskolai segélyt kérő folyamodása.

18. Erdőnevelési munkálatokra 4000 korona póthitel megadása iránt tanácsi előterjesztés.

19. Tanácsi előterjesztés az állategészségügyi körzetek jelző táblái felállítására, dögterek létesítésére szükséges ezer korona póthitel megadására vonatkozólag.

20. A Bika szálloda leégett istállója felépítésére szükséges 2049 korona póttösszeg engedélyezése iránt tanácsi javaslat.

21. Tanácsi előterjesztés a pallagi vasut kiépítése iránt.

22. A debreczeni statusquo izr. hitközség iskolaszékének kérvénye iskolai segély iránt.

23. A debreczeni autonom orth. izr. iskolaszéknek segély iránt beadott kérvénye.

24. Tanácsi előterjesztés a guti magfák értékesítése tárgyában.

25. A világitási vállalat 1903-dik évi költségeloirányzatának bemutatása.

26. Tanácsi előterjesztés a polgári failetmény kiadása tárgyában.

27. Az erdei iparvasut kiépítésére vonatkozó tanácsi javaslat.

28. A debreczeni gazdasági egyesület segély iránti kérvénye.

29. Tanácsi előterjesztés Debreczen sz. kir. város házipénztárának s az általa kezelt alapoknak 1903-ik évre szóló költségeloirányzat megállapítása iránt.

30. Árvaszéki elnök jelentése az árváügyek állásáról.

31. A városi tanács javaslata a bizottsági tagok számának megszorítása és a választókerületek újból való beosztására vonatkozólag.

32. Tanácsi előterjesztés az epreskerti faraktárnok 1901. évi számadása felülvizsgálása tárgyában.

33. A városi erdőrészekben levő kaszálókba és az azokat körülvevő erdőtestbe a Hortobágyon legeltetésre jegositott szarvasmarháknak behajtását engedélyező tanácsi határozat jóváhagyása iránti előterjesztés.

34. Jelentés a Zenede 4000 korona évi segélyének kiutalványozása tárgyában

35. Hajdu Gyula tanácsnok felebbezése az állami fogyasztási adó és szeszüzlet kezelése tárgyában hozott tanácsi végzés ellen s ugyanannak indítványa a városi szeszfogyasztási adópótlék miként kezelése iránt tanácsi javaslattal.

36. A városi fogatok részére szükséges zabmennyiség beszerzésére vonatkozó tanácsi előterjesztés.

37. Wager György szállásbiztosnak nyugdíjjogosultsági kérelmére hozott tanácsi végzés ellen beadott felebbezése.

Békési „Prima“ házikenyér sütőde Debreczenben.

Sütőde telep Miklós-utca 35. Falk ház. Főelárurító hely Nov. 1 től Piac u. 26. Szikszay ház. a nagytőzsde mellett. Fiók-elárurító helyek: Simonffy u. 2. és 18. számú vassátrak, hol ma és mindennap az elárurítások történnek.

Korondi Sándorné és Társa.

38. Tanácsi előterjesztés Juhász Dávid gyalogrendőr nyugdíjgyében.

39. Orosz Mihály, Nagy Lajos, Pecze Sándor gyalogrendőröknek nyugdíjaztatások iránti kérvénye.

40. Szóke István volt városi hajdu özvegye: Szegi Évának és Molnár Imre volt városi erdőőr özvegyének özvegyi segélyezés iránti kérvénye.

41. Kovarzik Károly állatorvosi oklevelének kihirdetése.

42. Takaró Sára, Kassay Jánosné, Péntek Józsefné, Tajti Istvánné, Szántó Julianna bába oklevelének kihirdetése.

Az új Ház.

(Budapesti levél.)

Tisztelt szerkesztő ur! Csak egy éves képviselő vagyok, de a régi Házat a maga egyszerűségével, meleg tónusaival annyira megszoktam, hogy az átköltözködés igazán nehezemre esik. Bizony nagyon sokáig fog tartani, míg bele találjuk magunkat s megszokjuk, hogy minden olyan messze legyen egymástól — tárgyak, emberek egyaránt. — Minden szép és jó ott, csak éppen az van elrontva, a miért építették. Az ülésterem a legrosszabb. Hamarjában első látásból a következőket konstatáltuk: 1. Az ülésteremben nem férnek el se a képviselők, se az újságírók, se a közönség. 2. A közönség sem látja jól a képviselőket, a képviselők rosszul látják a közönséget. 3. Álló, ugynevezett ifjúsági karzat nincs s így a közönség csak jeggyel, nagy protekcióval, a háznagy hivatal jóvoltából juthat be. 4. A képviselői padosorok szűkek, az ülések kényelmetlenek, a lábat nem lehet kinyújtani. 5. Az egyes helyeken levő fiókok csak kis lyukak, ahová még egy gukker is alig fér be. 6. A léghuzam oly borzadalmas, hogy 5 nap alatt a Ház fele beteg lesz. Sokan már azt az eszmét vetették föl, hogy mint az angol alsó házban, föltett kalappal kéne ülni. Arról nem is beszélek, hogy a krétai labirintus óta ilyen bonyodalmas mesterseget nem talált föl az építő elme és sokan máris attól félünk, hogy m re kiösmérjük magunkat, fölsozlatják a Házat. A drága labirintusban ma már a Minotaurus, vagyis az obstrukció árnya is fölmerült s Széll Theseus is fölemelte ellene a fölsozlatás bunkóját. Az elégedetlenebb elemek azt az indítványt lanszították, hogy el kell adni az egész házat börzének, a börzianerek átadják a készülő új börzeparlatát s egyuttal megfizetik a differenciát. Mások azt ajánlották, hogy legyen ez muzeum s építsünk új országházat. Szerencse, hogy Apponyiban és Széllben bent rekedt az ünnepi beszéd, mert az új Ház dícsérete csak derültséget keltett volna. Befejezésül csak még egyet: egy köpöládát láttunk az egész alkotáshoz s az is olyan díszes volt, hogy senkise mert beleköpni. Valami szatirikus elme azt mondta, hogy 40 ezer frtba került. S a szatira az, hogy akadtak, akik ezt elhitték. Egy országgyűlési képviselő.

Az aradi várparancsnok tragikus halála.

— Egy érdekes évforduló. —

Az egyik aradi újságból olvassuk ezt az érdekes visszaemlékezést:

Az 1849-ik év gyászos emlékü októberi eseményeinek egyik tragikus évfordulója volt október 17-ike.

Megrendítő baleset történt okt. 17-én az aradi várban s habár az áldozat egy osztrák tiszt volt, mégis a várban fogva levő magyar honvéd tisztek voltak az elsők, akik a segélyére siettek a szerencsétlenül járt embernek.

Howiger tábornok, aradi várparancsnoknak, ki a 13 vértanu kivégzése idejében már a vár parancsnoka volt, október 17-én halálosan megsebesült s három heti kínlás után belehalt sebeibe.

Egykoru feljegyzések így írják le a szerencsétlenséget, s az utána következő eseményeket:

A vár falai között oly mérvű robbanás történt, hogy a Maroson innen a fűtczán az ablakok megreszkettek.

Népség tódul a városból a Maros felé. A vár fölött nagy füst felleg emelkedik. Mi történt ott? Csak később értesültünk.

Az eset ez: a tábornoki emeletes épület földszinti egyik szobájában, a gyutacs gyártásához használt durr-higanyt tartalmazó hordó volt. A hordók tartalma — talán az idő rövidsége miatt — nem lett átkutatva.

A szolgák egyike, mint egy menekült állítja, a hordón görbült vasszegeket kalapácsolt egyenesre.

Hogyan és miként történt? a hordó felrobbant s az épület ama részén, melyben a tábornok segédével időzött, a folyosó boltívet helyéből kifeszítette.

A parancsnok lakószobáját sűrű füstfelleg lepte el. Howiger az ajtó felé rohant s a leszakadt folyosó nyílásán a földszintre zuhant, ahol a romok közt összetörve találták.

Az épp séta szabadidőt élvező honvéd foglyok lettek elsők a tábornok segélyére. Huszonhárom napi kínos szenvedés után meghalt. Temetése nagy katonai fényvel történt.

Utódául gróf Thun tábornokot nevezték ki.

Thun tábornok volt az az egyetlen osztrák várparancsnok Aradon, ki a magyar foglyokkal humánusan bánt. Ezen humánus eljárása a magyar foglyok iránt felsőbb helyen rosszallatott s még december hóban, tehát alig 2 havi itt tartózkodás után, más állomásra helyeztetett át.

Kisértetek Londonban.

(Egy költő rejtélyos halála.)

Egész London, — különösen az idényre összegyűlt előkelőség — egy ifju költő rejtélyes haláláról beszél mostan. A halott poétát Johnson Lionel nek hívják, s egyike volt a jelenlegi angol irodalom legdivatosabb és legkedveztebb költőjének, akinek néhány versét magyarra is lefordították. Szerencsétlen vége titokzatos körülmények között történt, s a részletek még mostan sincsenek kiderítve.

Johnson halála összefüggésben van egy házzal, mely a Themse partján áll, s melyről meséket regéinek a közellakók. Éjjelenként állítólag kisértetek járnak benne. Ez a történet annyira közkeletűvé vált, hogy a múlt évben a „Daily Mail“ szerkesztője egy barátjával elhatározta, hogy kísérletet tesznek, s egy éjszakát ott töltenek a rossz hírű falak között. Mielőtt lefeküdtek volna, az összes szobák ajtaját becsukták, a szoba padlójára krétaport hintettek, eloltottak minden világot, s aztán visszavonultak, várva a következendőt. Félóra mulva zárrak nyílása hallatszott, s mikor a két kutató lgyergyát gyújtott, minden ajtót nyitva taált, a krétaporban lábnyomokat fedezett

fel. Sápadvá, reszketve hagyták el a helyet s mikor a dolgot nyilvánosan beszélték, ez a londoni spiritiszták között mérhetetlen feltűnést és érdeklődést keltett . . .

Ezt a házat bérelte ki Johnson Lionel, aki szintén látni akarta a szellemeket, amikben igen természetesen nem hitt. Tegnapelőtt reggel aztán egy rendőr a költőt, pár méterre a lakástól, a folyó partjának közvetlen közelében, eszméletlenül találta meg. Beszállították a kórházba, ahol huszonnégy órán keresztül feküdt, s tegnapelőtt este meghalt anélkül, hogy magához tért volna. A vizsgálat kiderítette, hogy a háznak két azelőtt való lakosa szintén ilyen titokzatos módon ért véget . . .

Schloesser, a „Daily Mail“ szerkesztője, most újból kijelentette, hogy az épületben tényleg szellemek járnak, s ami vele történt annak idején, azt becsületszárával és esküjével megerősíti. A spiritiszták ki akarják bérelni a házat, hogy ott tartsák gyűteiket, mint megfelelő helyen, ahol a szellemek már otthon vannak.

A londoni rendőrség azonban nem hisz a kísértetjárásban, s a költő halálának ügyében megindítja a vizsgálatot; ami ugyan nehezen fog kibontakozni a sötétséglől, mivel semmi támpont vagy nyom nincs.

CSARNOK.

Vaterloo.

Ereckmann—Chatrián elbeszélése után fordította: ifjabb Mórócz Pál.

Egyik másik a levesfőzést emlegette, mert már tizenkét óra óta nem ettünk, de mire Rabot őrmester, a fegyverrel a vállán, elnevette magát és így csufolkodott:

— Leves, leves! Hát csak várjatok, majd osztják már az elemózsiát.

Hallgatag követtük a homályos utcán, egy sebesült vértest találtunk, a ki kérve kiáltotta felénk:

— Bajtársak!

Egyikünk sem ügyelt reá. Husz lépéssel odébb golyóktól ronesolt régi parasztházra találtunk de még meg volt a fél szalma fedele. Rabot őrmester éppen ezért is választotta buvóhelyül, hova is behúzódtunk. Az őrmester világot gyújtván, láttuk, hogy konyhába vagyunk. Jobbról a szabad tűzhely volt, balról a lépcső. A földön pedig öt vagy hat porosz és francia holttest nyujtózkodott, fehérek voltak, mint a vész, és felmeredt megüvegesedett a szemük.

— No, szólt az őrmester, itt telepedjünk meg, úgy hiszem hogy ezektől a haló czimboraktól nyughatunk.

És mivel tisztába voltunk azzal, hogy ma nem osztogatnak prófuntot, szónélkül kapcsoltuk le a borjút, az volt a parnánk, a fal mellett a földön leheveredvén. Messziről még mindig hallatszott fegyverropogás, de fent a távoli magaslatok felől. Az eső vastagon szakadt. Az őrmester behuzta az ajtót, mely nyikorgott, majd nyugodtan pipára gyújtott, miközben mások már hortyogtak is. A kitört üveges kisablaknál álldogált és pipázgatott.

Kemény, becsületes férfi volt ez az őrmester. Már harmadszor kapitulált, irni és olvasni is tudott, több sebhelye is volt, úgy hogy már régen tisztnek kellett volna lennie, de a hibás növése miatt mellőztek. Végre szinte leheveredett, fejét a borjura hajtotta, majd azután mindnyájan elaludtunk.

(Folyt. köv.)

Divatos, jutányos Női felöltők

beszerzésére ajánljuk

RÓZSA LAJOS legnagyobb nőifelöltő áruházát
Debreczen, Kistemplom bazár.

A divatszalonba látható ábrák bármelyike ezen áruházban megkapható.

10-3

Nincsen ajándék!

ezt kizárják legolesőbb árúink. Divatos női ruhakelmék, díszek, Barchetek, kendők, meleg alsók **Boros Testvérek** nődivat áruházában Debreczen Kossuth-u. 6.

Ügyes elárusítónők

kerestetnek az orosházi házi kenyérsütődeben.

Ócska vas raktárból és javító műhelyemből szerzőszámok, esztergapad, fuvó, kutfurók stb. olcsó áron eladó. Klein Jakab piacz-utcán, a főtözsde udvarán.

65 hectoliter

fagymentes szőlőből préselt homokkerti

kiforrott must

eladó.

Értekezhetni **Kardos László** üzletében Kossuth-utca 9.

Jó mellékkereset.

Elsőrendű biztosító társasághoz helyi és utazó ügynökök kerestetnek. Czim a kiadóhivatalban.

3-2

1224—1902.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. jbiróságnak V. 2457/2—1902. sz. végzése folytán közhírré tétetik, miszerint Chr. Weinrauch et comp. cég részére Szabó József debreczeni lakostól 56 kor. tőke, ennek 1901 május 6-tól számított 5% kamatai és eddig összesen 29 kor. 74 fl. perköltség erejéig 1902. évi szept. hó 6-án bíróság felülfoglalt és 1240 koronára becsült házbitorok, együveges batár, szán és egyéb tárgyakból álló ingóságok 1092. évi nov. hó 4-én d. u. 1/23 órakor kezdetét veendő és alperes lakásán Csapó u. 47 sz. háznál megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzletetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adni.

Debreczen, 1902 okt. 18-án.

Török Péter bir. kiküldött.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.

Haszonbérlet.

1700 cat. hold területű ez ideig házilag kezelt **földbirtok** teljes gazdasági felszereléssel, 32 hold dohány engedélyvel, őszi vetéssel, takarmánnyal, mező-gazdasági szeszgyárral 12 évre haszonbérbe adandó. Bővebb felvilágosítást nyújt dr. Freund Jenő ügyvéd Debreczen, Piacz-u. 70.

Minden ruhát és blúzát vevő

Az elősmert jó minőségű női-ruha és costum

szövedeinkből női ruhák, costumök és felöltők

készítését

saját varró-termünkben, a legujabb facon szerint felvállaljuk.

Bosznay J. és Társa

divatáruháza

Debreczen, Kossuth utca 5.

havonkénti új kiadásban megjelenő divatújságot kap.

Eddig felülmulhatatlan!

Maager Vilmos-féle

valódi tisztított

májolaj

törvényileg védett sárga csomagolásban üvege 2 kor., fehér csomagolásban üvege 3 kor

MAAGER VILMOSTÓL

BÉCSBEN.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltott és **könnyű emészthetőségénél** fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltetik mindama eseteknél, melyeknél az orvos az **egész testi szervezet, különösen mell és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nedvek javítását, valamint általában az vér tisztítását** el akarja érni. — Kapható a **osztr. magy. monarchia** legtöbb gyógyszer-tárházban és gyógyszeráru kereskedésében.

Főraktár és főárusítás az osztr. magyar monarchia részére:

Maager Vilmos Bécs,

III/3, Heumarkt 3.

Utánzások törvényileg tiltatnak

Csak akkor valódi, ha a háromszögű palack az itt levő szalaggal (vörös s fekete nyomasztással) van elzárva.

18 2